

Sociaal emotionele ontwikkeling

Jenaplanbasisschool Vlinderbos

Versie: Januari 2016

Voorwoord:

Op Vlinderbos hechten wij veel waarde aan een leeromgeving waar kinderen zich veilig voelen en zichzelf mogen en kunnen zijn.

Door de hele school hebben wij een eenduidige aanpak met betrekking tot de sociaal emotionele ontwikkeling van de kinderen.

We gebruiken sinds 2014 schoolbreed de methode van de kanjertraining.

De kanjermethode geeft de volgende doelen die na het goed doorlopen van het programma kunnen worden bereikt:

- De leerkracht wordt gerespecteerd.
- Pestproblemen worden hanteerbaar.
- Leerlingen durven zichzelf te zijn.
- Leerlingen voelen zich veilig.
- Leerlingen voelen zich bij elkaar betrokken.
- Leerlingen kunnen hun gevoelens onder woorden brengen.
- Leerlingen krijgen meer zelfvertrouwen.

Via de kanjertraining willen we sociaal vaardig gedrag stimuleren en sociale problemen zoals pesten, conflicten, uitsluiting en sociaal teruggetrokken gedrag voorkomen of verminderen. Volwassenen en kinderen hebben het verlangen om erbij te horen. "Erbij" horen vergt bepaalde sociale vaardigheden die het ene kind beter gebruikt dan het andere. Met de kanjertraining willen wij de kinderen die sociale vaardigheden leren die nodig zijn om een groep te kunnen vormen.

Bij dit beleid hoort tevens het pestprotocol van de school, welke te vinden is op de website van de school.

Wat willen wij als kanjerschool?

Het doel van de kanjertraining op Vlinderbos is de sfeer in de groep en binnen school goed te houden (preventief) of te verbeteren (curatief).

We willen de kinderen leren om positief over zichzelf en de ander te denken.

We willen de kinderen leren om hun eigen grenzen op tijd en op een prettige manier aan te geven.

In de hogere groepen leren we de kinderen feedback te geven en te kunnen ontvangen op hun eigen houding en gedrag.

kanjerafspraken van onderbouw t/m groep 5

Om de bovenstaande doelen te bereiken werken we schoolbreed met de volgende kanjerafspraken:

- We helpen elkaar.
- We vertrouwen elkaar.
- Niemand speelt de baas.
- Niemand lacht uit.
- Niemand doet zielig.
- We hebben respect voor elkaar.

De kanjertraining en de vier petten (4 gedragstypen):

Om in gesprek te gaan over gedrag bij kinderen maken we bij de kanjertraining gebruik van petjes met vier verschillende kleuren. Wanneer er zich een probleem of stressvolle situatie voordoet hebben we een keuze om verschillend te reageren. Binnen de psychologie wordt dit coping genoemd. Zolang je handelt vanuit vertrouwen en op basis van wederzijds respect zijn deze verschillen tussen mensen goed en waardevol. Wanneer je zo handelt noemen we dat binnen de kanjertraining dat je een drager bent van de witte pet. Je durft jezelf te zijn, je bent zelf te vertrouwen en durft ook anderen te vertrouwen. Kortom je bent een kanjer.

Je kunt een kanjer zijn op verschillende manieren. Je kunt jezelf zijn in combinatie met de zwarte pet. Dan reageer je op een stoere manier. Je vertoont leiderschapsgedrag. Je kunt je grenzen aangeven. Je durft plannetjes te maken en bent ondernemend. Zolang naast de zwarte pet ook de witte pet van het vertrouwen aanwezig is, zullen deze kinderen zich op een hele positieve en krachtige wijze gedragen.

Je kunt ook een kanjer zijn in combinatie met de rode pet. Dan ben je vol levenslust. Je hebt een goed gevoel voor humor. Je bent optimistisch en je verstaat de kunst van het relativiseren. Zolang naast de rode pet ook de witte pet van het vertrouwen aanwezig is, zullen deze kinderen op een hele positieve en opgewekte manier weten te reageren.

Je kunt ook een kanjer zijn in combinatie met een gele pet. Dan ben je vriendelijk, bescheiden en aardig. Zolang naast de gele pet ook de witte pet van het vertrouwen aanwezig is, zullen deze kinderen op een hele positieve en rustige manier weten te reageren.

Bij de kanjertraining gaat het erom dat de kinderen leren herkennen welk gedrag er is en dat de kinderen leren dat je je op verschillende manieren kunt gedragen. Iedere vorm van gedrag lokt een reactie uit.

We proberen de kinderen zich hiervan bewust te maken en de verschillende manieren van reageren aan te leren.

Daarnaast gaat het in de kanjertraining ook om een stuk groepsvorming. Als Vlinderbos hechten wij heel veel waarde aan een goede groeps sfeer, want in een groep waarin je elkaar kent zal er minder pestgedrag voor komen.

Het doel van de kanjertraining is niet om allemaal brave kinderen te maken, maar wel om de kinderen te leren om op een goede manier voor zichzelf op te komen en aan te geven wat ze wel of niet prettig vinden.

De materialen die we op Vlinderbos gebruiken:

groep 1-2 Max en het dorp

groep 3-4 Max en de vogel / Max en de klas (4)

groep 5-6 Max en de zwerver / deel 1 kanjerwerkboek

groep 7-8 deel 2 werkboek / deel 3 werkboek

Omdat wij met stamgroepen werken is de indeling zo, dat we ieder jaar een boek behandelen.

Naast de methode gebruiken wij structureel extra materialen om het sociale gedrag van de kinderen te bevorderen.

We gebruiken hiervoor:

Knuffelkaartjes

Spiegel je zelf spel

Eigenwijsjes

Lekker in je vel spel

Kinderkwaliteitenspel

Wat doen we op Vlinderbos:

Op Vlinderbos zijn bijna alle leerkrachten sinds 2014 gecertificeerd met kanjerlicentie A. We hebben twee leerkrachten met licentie B. Ook hebben we een kanjercoördinator, welke tevens anti-pestcoördinator is.

Rol van de leerkrachten:

De leerkrachten zorgen voor een positief pedagogisch klimaat in de stamgroep. De leerkracht vervult daarin een voorbeeldrol.

De leerkrachten en tevens kanjertrainers volgen de kanjermethode en hanteren in de groep de kanjerafspraken.

In iedere groep:

- Zijn de kanjerafspraken zichtbaar.
- Wordt er met de petten gewerkt.
- Zijn de gedragsregels voor op het schoolplein duidelijk
- Heeft de leerkracht het pestprotocol in de groepsmap.

De leerkracht:

- Is het eerste aanspreekpunt voor de ouders, wanneer er zorgen zijn op sociaal emotioneel gebied.
- Signaleert welke kinderen extra begeleiding nodig hebben op sociaal emotioneel gebied.
- Vult tweemaal per jaar een docentenvragenlijst over alle leerlingen in. De leerlingen van de groepen 5 t/m8 vullen eveneens tweemaal per jaar de leerlingvragenlijst digitaal in.
- Neemt indien nodig in de groep een sociogram af, om meer inzicht te krijgen in de groepsverhoudingen.

Na overleg met de IB-er en de kanjercoördinator wordt er dan naar behoefte een kanjergroep gevormd, die extra begeleiding krijgt. Dit gebeurt éénmaal per jaar voor de groepen 1 t/m 4 en voor de groepen 5 t/m 8.

Rol van ouders op Vlinderbos:

Op het moment dat u zich zorgen maakt over het sociaal welbevinden van uw kind, meldt u dit bij de leerkracht.

Samen met de leerkracht kunt u dan overleggen en zoeken naar een passende oplossing.

Rol van de kanjercoördinator/anti-pestcoördinator op Vlinderbos:

- De kanjercoördinator/antipestcoördinator is aanspreekpunt voor ouders, collega's en kinderen als er sprake is van pestgedrag dat niet door de groepsleerkracht opgelost kan worden.
- De coördinator draagt de zorg voor de volledigheid van de methode binnen de school.
- Ook zorgt de coördinator voor het up-to-date houden van het KVS (kanjervolgsysteem).
- De coördinator zorgt ervoor dat de leerkrachten tijdig de bij de kanjertraining horende activiteiten uitvoeren.
- Tevens houdt de coördinator zicht op de kinderen die opvallen binnen de groepen en zorgt samen met de IB-er voor een passende oplossing waar dat nodig is.
- De coördinator stelt samen met de IB-er en directeur een pestprotocol op dat om het jaar wordt geëvalueerd.

Rol van de IB-er op Vlinderbos:

- De IB-er is aanspreekpunt voor de coördinator in geval van vragen of problemen.
- De IB-er neemt twee maal per jaar met de leerkracht tijdens de groepsbespreking alle kinderen door. Ook op sociaal emotioneel gebied komen kinderen ter sprake.
- De IB-er kan in samenwerking met de leerkracht kinderen een individuele training aanraden.
- De IB-er en kanjercoördinator bespreken met elkaar de kinderen die opvallen in het kanjervolgsysteem.

Rol van de directeur op Vlinderbos:

- De directeur is aanspreekpunt voor de coördinator in geval van vragen of problemen.
- De directeur houdt zicht op de gebeurtenissen op sociaal emotioneel gebied.
- De directeur heeft (minimaal) twee maal per jaar overleg met de kanjercoördinator over de gang van zaken binnen Vlinderbos.
- De directeur onderneemt actie wanneer er binnen een groep niet gewerkt wordt volgens de kanjermethode.

Een jaar op Vlinderbos.

Wanneer	Wat in de groep	Actie wanneer en wie
Augustus / september	Kennismaken groep, starten met kanjerlessen in de groep.	Kanjercöördinator: Checken van het kvs: -staan alle kinderen erin? -weet je hoe de afnamelijst werkt? Kom anders op tijd langs. - bij vragen coördinator mailen!
Oktober / november	Motor en benzine oefening in de groep voor de herfstvakantie. Afname kanjervragenlijst leerlingen en leerkracht.	Leerkracht: Checken van het kvs: -staan alle kinderen erin? -weet je hoe de afnamelijst werkt? - bij vragen coördinator mailen / aanspreken. Leerkrachten groep. Leerkracht: 1e week november vragenlijst afnemen. Invullen door zowel leerlingen als leerkrachten. Vragenlijst voor

		<p>leerkrachten alleen bij kinderen die opvallen. Resultaten en bijzonderheden bespreken in de eerstvolgende bouwvergadering.</p> <p>Daarna kinderen die erg opvallen mailen naar kanjercoördinator.</p>
Wanneer	Wat in de groep	Actie wanneer en wie
Februari / Maart	Aangeven welke kinderen kanjersova gaan doen.	
April / Mei	Kanjertraining/ sova Afname kanjervragenlijst door leerlingen en leerkracht (alleen bij bijzonderheden bij kinderen de leerkrachtvragenlijst.)	Afname kanjervragenlijst en leerkrachtvragenlijst: week van 18 april.